

LESTIPS

— bij —

TROON — zoekt — KROON

Over het boek:

Duik als jonge lezer in de magische sprookjeswereld, van Roodkapje en De schone en het beest tot het sprookje van Blauwbaard en Ali Baba. Leer je nog maar net lezen en hou je van sprookjes? Dan is dit dikke sprookjesboek iets voor jou! Riet Wille herschreef dertien bekende sprookjes voor jonge lezers met eenvoudige woorden. Bovendien zit het boek vol taal-, rijm- en zoekspelletjes. Leesplezier staat dus helemaal voorop.

Over deze lestips:

Deze lestips zijn bedoeld voor kinderen in het eerste en tweede leerjaar. De lestips werken rond het genre van 'sprookjes' en alles wat daarmee te maken heeft. Daarnaast bevatten ze heel wat creatieve ideetjes om met taal en eenvoudige woorden te spelen. De kinderen spelen enkele spelletjes, lossen raadsels op, rijmen en spelen met letters, en maken zelf ook spelletjes die hun klasgenoten kunnen spelen.

Thema's: letters, woorden, sprookjes

Doelgroep: 1ste leerjaar en 2de leerjaar/ groep 3 en groep 4

AVI-niveau: AVI M4 / AVI 3

Over de makers:

Riet Wille is opgegroeid in Lochristi en woont in Gent. Ze werkte als logopediste met kinderen die moeite hebben met lezen. Ze schrijft boeken voor eerste lezers en poëzie. Ze heeft een voorkeur voor teksten op een laag AVI-niveau, en steekt haar boeken vol raadsels, rijmpjes en taalspelletjes. Ze werkt ook mee aan 'Dichter', een tijdschrift van Plint met kinderpoëzie. Ze schrijft regelmatig teksten voor verschillende educatieve uitgeverijen. Riet is al bekroond met de Boekenleeuw, een Boekenwelp en een Vlag en Wimpel. www.rietwille.be

Riske Lemmens is geboren in 1974. Tekenen, schilderen en verhalen verzinnen, deed ze als kind al. Toen ze 15 was, besliste Riske dat ze illustrator van kinderboeken zou worden. Ondertussen heeft Riske illustraties gemaakt voor meer dan 70 boeken en tal van tijdschriften. Van enkele schreef ze ook de tekst, zoals van het prentenboek Leon gromt. Dat boek gaat over haar eigen zoon. Haar boeken zijn verschenen in verschillende talen, waaronder Japans, Chinees, Koreaans en Hebreeuws en velen werden genomineerd of bekroond. www.riske.be

Instap: Soorten boeken

Hou met de kinderen een kringgesprek over sprookjes. Wat is een sprookje juist, hoe herken je een sprookje,... ? Laat de kinderen de raadsels van bijlage 1 invullen. Kunnen ze bij alle antwoorden uitleggen wat dit met het genre 'sprookje' te maken heeft?

Leg in de leeshoek een ruim aanbod aan kinderboeken in alle genres en voor uiteenlopende leeftijden. Denk aan (sprookjes)prentenboeken, non-fictie, kookboeken,... Leg 'Troon zoekt kroon' in het midden. Laat alle kinderen op zoek gaan naar een boek uit de stapel dat op de een of andere manier verbonden kan worden met 'Troon zoekt kroon'. Geef ieder kind voldoende tijd om toe te lichten hoe ze de twee boeken met elkaar verbinden. Een paar links kunnen zijn:

- Dit boek gaat ook over een prins of prinses, een rover, een wolf,...
- In dit boek staat een recept met erwten, net zoals er een erwt zit in 'De prinses en de erwt'
- Op de cover van dit boek of op een prent binnenin staat een kroon getekend.
- Het woord 'kroon' staat in de titel.
- Dit is ook een dik boek met meerdere verhalen/sprookjes erin.
- Dit is een boek van dezelfde auteur.
- Dit is een boek van dezelfde illustrator.
- ...

Wijs daarna op de verschillende soorten boeken die er liggen. Gebruik dit als aanknopingspunt om bijlage 2 te maken.

Activiteit 1: Dieren in sprookjes

In veel sprookjes en verhalen spelen dieren mee. Lees enkele verhalen uit het boek voor waarin een dier een belangrijke rol speelt, namelijk: Roodkapje, De zeven raven en De wolf en de zeven geitjes. Laat de kinderen bewegen zoals de dieren in de verhalen. Kennen de kinderen nog andere verhalen of sprookjes waarin dieren een grote rol spelen?

Laat ze daarna bijlage 3 invullen.

Activiteit 2: Zelf lettertypes bedenken

Op pagina 49 kunnen kinderen zelf sleutels koppelen aan verschillende sloten. Ze moeten daarvoor goed kijken naar de verschillende lettertypes en onderlijningen.

Kunnen ze daarna zelf zo'n spelletje maken? Laat hen twee woorden kiezen die bij elkaar horen of in elkaar passen (bijvoorbeeld: voet – schoen / dop - fles / taart - mond / koekjes – doos / zinnen – boek / plant – pot / ...). Die twee woorden schrijven ze tien keer op tien verschillende manieren. Laat hen experimenteren met lettergrootte (hoogte én breedte), schuin schrijven, met kleur schrijven, onderlijningen, hoofdletter vs kleine letter,... Kinderen die dit moeilijk vinden, kunnen ook stempelen.

Vervolgens ruilen de kinderen hun zelfgemaakte werkblaadje met hun buur. Kan die het goed oplossen?

Activiteit 3: Boeketjes letters

Op pagina 17 maakt Roodkapje een boeket met de letter B. Kunnen de kinderen hetzelfde doen met een andere letter van het alfabet?

Eindtermen

Nederlands – Lezen

3.5 De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren) de informatie ordenen die voorkomt in voor hen bestemde verhalen, kinderromans, dialogen, gedichten, kindertijdschriften en jeugencyclopédieën.

Eindtermen

Nederlands – Schrijven

4.8 De leerlingen ontwikkelen bereidheid tot nadenken over het eigen lees- en schrijfsgedrag.

Nederlands – Strategieën

5.2 De leerlingen kunnen hun manier van schrijven afstemmen op het schrijfdool.

Eindtermen

Nederlands – Taalbeschouwing

6.5 De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties en op hun niveau bij de eindtermen Nederlands reflecteren op een aantal aspecten van het taalsysteem met betrekking tot klanken, woorden, zinnen, teksten.

Activiteit 4: Spelen met woorden

Laat de kinderen na het lezen of voorlezen van een verhaaltje de woorden aanduiden die ze niet begrijpen of niet konden lezen. Schrijf al deze woorden op strookjes en verzamel ze in een woordentrommel. Gebruik deze sprookjeswoordentrommel om eenvoudige taal- en rijmspelletjes mee te spelen: Wie vindt een woord dat hierop rijmt? Wie vindt een woord dat met dezelfde letter begint? Wie kent een woord dat hetzelfde betekent? Wie kan een zin maken waar dit woord in staat? Wie kent een woord met een letter meer of een letter minder?...

Laat de kinderen daarna bijlage 4 en 5 invullen.

Eindtermen

Nederlands - Taalbeschouwing

6.5 *De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties en op hun niveau bij de eindtermen Nederlands reflecteren op een aantal aspecten van het taalsysteem met betrekking tot klanken, woorden, zinnen, teksten.*

Mens en Maatschappij - Mens

6.7 *De leerlingen kunnen bij alle eindtermen Nederlands de bijbehorende taalbeschouwelijke begrippen en termen gebruiken (oa rijm, synoniem,...)*

Afronding

Bespreek de titel van het boek. Herkennen de kinderen het rijm? Weten ze intussen waarom dit de titel van het boek is?

Hebben ze ook telkens het woord 'kroon' in het boek kunnen vinden:

De 3 spinsters: 1 keer, De prinses op de erwt: 2 keer, Blauwbaard: 2 keer,

Ali Baba en de 12 rovers: 1 keer, De schone en het beest: 2 keer, Hans en

Grietje: 1 keer, Vrouw Holle: 1 keer, De nieuwe kleren van de keizer: 1 keer,

Klein Duimpje en de reus: 6 keer

Ga samen met de kinderen op zoek naar alle hoofddeksels in de prenten. Laat hen dan bijlage 6 invullen. Verzamel zoveel mogelijk verschillende hoofddeksels in de klas en laat de kinderen zich hiermee verkleden en korte rollenspellen op basis van de sprookjesverhalen spelen.

Hang ten slotte het gedicht uit bijlage 7 op de klas.

Kopieerblad 1: Raadsels uit sprookjes

Los jij deze raadsels op?

In welk boek komen, heel even,
dwerfen en heksen tot leven?

sprookjesboek

Wie heeft een troon met kroon?
Wie leeft heel rijk in zijn rijk?

koning

Wie staat op één voet
en pronkt graag met zijn hoed?

paddestoel

Een meisje met een staart,
in sprookjes een heldin.
Een meisje van de zee,
een meer is haar te min.

zeemeermin

Met die laarzen aan
kun je rap 7 mijlen
in één stap verder gaan.

7 myfelaarzen

Ooit is dat meisje eens
bij haar oma geweest.
En wat ze toen op haar hoofd had ...
ja, zo heet ze nog steeds.

Roodkapje

Welke ventjes met mutsen en lieve
snoeten, komen je graag in sprookjes en
tuinen groeten?

kabouteren

... dek je!
Ezeltje strek je!
Zeg mij welk meubel
dat vier poten heeft
in dit sprookje leeft.

tafelkje

(uit: *Kastje, wat past je?*, Riet Wille, De Eenhoorn, 2004)

Kopieerblad 2: Soorten boeken

Er zijn soorten boeken: een kookboek, een atlas, een leesboek, een strip, een woorden-boek, een liedjes-boek, een prenten-boek en een sprookjes-boek. Hier staan 2 zinnen op rijm. Weet jij uit welk boek die komen?

'k Zag twee beren
broodjes smeren.

Soort boek:
.....

Van aa tot zet
wordt de uitleg van alle woorden
op een rij gezet.

Soort boek:
.....

Was en snij de prei.
Voeg daar de ui bij.

Soort boek:
.....

Toen kwam er een varken
met een lange snuit,
en het verhaal is UIT.

Soort boek:
.....

Het blauw geeft de kleur van de
zee aan, het groen zegt waar er
nog bossen staan.

Soort boek:
.....

In de bieb staan ze per schrijver
op een rij, en hoe het verhaal
verder loopt, dat lees jij.

Soort boek:
.....

Het zijn de woorden van Wiske of
Lambiek die je in hun ballon ziet.

Soort boek:
.....

Kleuters nemen de vele plaatjes door,
papa of mama lezen de woorden voor.

Soort boek:
.....

Antwoorden: liedjesboek, kookboek, atlas, strip, woordenboek, sprookjesboek, leesboek, prentenboek

Kopieerblad 3: Welk dier hoort hier?

Weet jij welk dier hier moet staan?

Aan iemand vragen mag!

• Roodkapje en de

.	.	.	.
---	---	---	---

• De gelaarsde

.	.	.
---	---	---

• Belle en het

.	.	.	.	.
---	---	---	---	---

• De wolf en de 7

.	.	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---	---

• De wolf en de 3

.	.	.	.	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---	---	---	---

• De haas en de

.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

• Het lelijke jonge

.	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---

• Peter en de

.	.	.	.
---	---	---	---

• Tafeltje dek je,

.	.	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---	---

 strek je.

• De Chinese

.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

• De 7

.	.	.	.	.
---	---	---	---	---

Antwoorden: wolf, kat, beest, geitjes, biggetjes, schildpad, eendje, wolf, ezeltje, nachtegaal, raven.

Teken hier het beest dat meest voorkomt:

Kopieerblad 5: Namen die groeien

Ken je nog de namen van de broers van Klein Duimpje?

Die namen (met een K vooraan) worden steeds langer. Kan jij dat ook?

De namen met een ster komen uit dit boek. Weet je nog in welk sprookje?

ken*	kris*	kasper*	korneel*	koenraad*
ali	anna*	anton*	achmed	.....
mia*	.....	.....	margriet*	mohammed
jef	.....	.....	jasmijn*	.....
göl	.....	grietje*	.....	.....
nel*	noor*	.....	.....	.....
lies*	.....	selem	.....	liesbeth*
pia*	.....	.....	penka	pauline
han	hans*	hassan*	hoessein*	.....
eva*	emma*	.....	.....	emilia
vik	vera*	viktor*	.....	.....
ria*	rosa*	.....	.....	roxane
saar*	sara*	.....	.....	.....

Kopieerblad 6

Ik heb jou een ..... beloofd
en die staat nu op jouw hoofd.

Hier zie je 8 vakjes.

Teken daarin die dingen die op een hoofd horen:

een kroon - een hoed - een muts - een fietshelm - een bolhoed

de mijter van de sint - de muts van de Kerstman - een hoedje van papier.

Heb je zelf nog een idee?

En schrijf je er telkens de naam bij?

--	--	--	--

Mmm ... een boek

In een kleurboek
dansen wasco's,
in een fotoboek
leven foto's.

In een sprookjesboek
zit een tovenaar,
bij een liedjesboek
hoort een gitaar.

Maar het leukste is
oma's kookboek
want daarin zit
een pannenkoek.

(uit: Een japon voor mijn kameleon, Averbode, 2002)

